

Паниум — Хорин гуравдугаар дугаар

Холбоо байгуулсны дараа тэрээр мэхлэн үйлдэх болно

Jeff Pippenger

2026-03-20

Даниел арван нэгдүгээр бүлгийн хорин дөрөвдүгээр эшлэлд харь үндэстний Ром дээд эрхтэйгээр ноёрхох хугацааг “цаг” хэмээх үгээр тодорхойлсон байдаг. Зөгнөлийн хэрэглээнд нэг “цаг” нь 360 жилийг төлөөлдөг бөгөөд эдгээр жил нь МЭӨ 31 онд болсон эртний түүхийн хамгийн алдарт тэнгисийн тулалдаан болох Актиумын тулалдаанаас эхэлсэн юм. Үүнээс илүү том хэмжээний, стратегийн хувьд илүү боловсронгуй өөр тэнгисийн тулалдаанууд байсан боловч Марк Антони, Клеопатра нартай холбогддоогоороо Актиум хамгийн бэлгэдэлт тэнгисийн тулалдаан байсан. Түүхэн ач холбогдлын хувьд энэ нь Даниел 11:40-ийн биелэл болгон Берлиний хана нурсантай, мөн Илчлэлт арван наймын биелэл болгон 9/11-ний Ихэр цамхгуудтай адил юм; учир нь Бурхан Өөрийн эш үзүүлэлийн Үгийг биелүүлэх түүхэн үйл явдлуудыг сонгохдоо хамгийн өргөн боломжит анхаарлыг татахуйц байдлаар тийн үйлддэг.

Түүнтэй байгуулсан холбооны дараа тэр мэхлэн үйлдэх болно. Учир нь тэр гарч ирээд, цөөн хүнтэй атлаа хүчирхэг болно. Тэр аймгийн хамгийн үржил шимтэй газрууд уруу хүртэл амгалангаар нэвтрэн орж, эцэг өвгөд нь ч, тэдний эцэг өвгөд нь ч хийж байгаагүйг үйлдэх болно. Тэр олзыг, дээрмийг, эд баялгийг тэдний дунд тараах болно. Тийм ээ, тэр бэхлэлтүүдийн эсрэг өөрийн арга мэхийг тодорхой хугацаанд урьдчилан төлөвлөх болно. Даниел 11:23, 24.

Уриа Смит хорин гуравдугаар эшлэл дэх Ром ба Маккабичуудын холбооны талаарх ажиглалтаа, мөнхүү эшлэлд гардаг цөөн ард түмний тухай тайлбарлан, өндөрлүүлжээ.

“Энэ үед ромчууд цөөн тооны ард түмэн байсан бөгөөд уг үгийн илэрхийлдэгчлэн тэд хууран мэхлэлтээр, эсвэл заль мэхээр үйлдэж эхэлсэн. Тэгээд энэ мөчөөс эхлэн тэд хожим хүрсэн эрх мэдлийн оргилд тогтвортой бөгөөд түргэн өсөлтөөр өгсөн гарсан юм.

“[Хорин дөрөвдүгээр эшлэл иш татав].”

“Ромоос өмнөх өдрүүдэд үндэстнүүд үнэт мужууд болон баян нутаг дэвсгэрийг олж авдаг байсан ердийн арга нь дайн ба байлдан дагуулал байв. Харин одоо Ром эцгүүдийн ч, эцгүүдийн эцгүүдийн ч хийж байгаагүй зүйлийг хийх гэж байлаа; өөрөөр хэлбэл, эдгээр ололтыг энх тайвны замаар хүлээн авах явдал байв. Урьд өмнө огт сонсогдож байгаагүй ёс, тухайлбал хаад өөрсдийн хаант улсуудыг гэрээслэлээр ромчуудад үлдээдэг заншил, одоо анхлан тогтов. Ром ийм аргаар өргөн уудам мужуудын эзэмшилд орсон юм.

“Ийнхүү Ромын ноёрхолд орсон хүмүүс үүнээс багагүй ашиг хүртэв. Тэдэнд энэрэнгүй, зөөлөн ханддаг байлаа. Энэ нь олз ба дээрмийг тэдний дунд хуваарилан өгч буйтай адил байв. Тэд дайснаудаасаа хамгаалагдаж, Ромын хүч чадлын ивээл дор амгалан тайван,

аюулгүйгээр аж төрж байв.

“Энэ эшлэлийн сүүлийн хэсгийн тухайд Бишоп Ньютон бэхлэлтүүдийн эсрэг бус, харин бэхлэлтүүдээс урьдчилан төлөвлөх арга хэрэгслүүдийн санааг өгдөг. Үүнийг Ромчууд долоон толгодтой хотынхоо хүчирхэг цайзаас хийсэн юм. ‘Бүр нэг хугацааны турш;’ энэ нь эргэлзээгүйгээр эш үзүүлэгийн нэг хугацаа, 360 жил мөн. Эдгээр жилүүдийг ямар цэгээс эхлэн тоолох ёстой вэ? Магадгүй дараах эшлэлд үзүүлэгдсэн үйл явдлаас.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 272, 273.

Смит цааш үргэлжлүүлэн, МЭӨ 31 онд болсон Актиумын тулалдааныг гурван зуун жаран жилийн эхлэл хэмээн тодорхойлдог. Хорин тавдугаар эшлэлийг эш татсаны дараа Смит дараахыг өгүүлжээ.

“23, 24-р эшлэлүүдээр дамжин бид Иудейчүүд ба Ромчуудын хоорондын холбоо, МЭӨ 161 оноос энэ талд, Ром нийтлэг ноёрхлыг олж авсан цаг үе рүү авчрагдаж байна. Одоо бидний өмнөх энэ эшлэл өмнөдийн хаан Египетийн эсрэг хийсэн хүчирхэг аян дайныг, мөн агуу, хүчирхэг цэргүүдийн хооронд болсон онцгой нэгэн тулалдааныг үзүүлж байна. Ийм үйл явдлууд яг энэ үеийн орчимд Ромын түүхэнд тохиосон уу? — Тийм, тохиосон. Тэр дайн нь Египет ба Ромын хоорондын дайн байсан; харин тэр тулалдаан нь Актиумын тулалдаан байсан. Энэхүү мөргөлдөөнд хүргэсэн нөхцөл байдлыг товчхон авч үзье.”

“[Марк] Антони, Август Цезарь, мөн Лепидус нар Юлий Цезарийн үхлийг өшөө авахаар тангарагласан гурван эрхт холбоог байгуулсан юм. Энэ Антони Августын эгч Октавиятай гэрлэснээр Августын хүргэн ах болсон. Антонийг төрийн хэрэг явдлаар Египет рүү илгээсэн боловч тэрээр Египетийн завхайран доройтсон хатан Клеопатрагийн арга мэх, сэтгэл татам байдлын золиос болжээ. Түүнд төрсөн хүсэл тачаал нь тийм хүчтэй байсан тул эцэст нь тэр Египетийн эрх ашгийг өмгөөлөн баримталж, Клеопатрад таалагдахын тулд эхнэр Октавиягаа хаяж, түүний шуналыг хангахын тулд аймаг мужийг нэг нэгээр нь түүнд хайрлан өгч, ялалтын баяраа Ромын оронд Александрияд тэмдэглэн, өөр бусад байдлаар ч Ромын ард түмнийг тийнхүү доромжилсон учир Август тэднийг эх орны нь энэ дайсны эсрэг дайнд чин сэтгэлээсээ оролцуулахад огтхон ч бэрхшээлгүй байв. Энэ дайн өнгөн дээрээ Египет болон Клеопатрагийн эсрэг байсан; харин үнэн хэрэгтээ одоо Египетийн хэргийг тэргүүлэн удирдаж байсан Антонигийн эсрэг байлаа. Тэдний маргааны жинхэнэ шалтгаан нь, гэж Прайдо өгүүлснээр, Ромын эзэнт гүрний зөвхөн хагасыг эзэмшихэд тэдний хэн нь ч сэтгэл ханаж чадахгүй байсанд оршино; учир нь Лепидус гурван эрхт холбооноос зайлуулагдсаны дараа энэ нь тэдний хооронд үлдэж, тус бүр нь бүгдийг нь эзэмшихээр шийдсэн тул түүнийг эзэмшихийн төлөө дайны хувь заяанд бүхнийг даатгасан юм.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 273.

Зөгнөлийн хувьд Актиумын тулалдаан нь Ням гаргийн хуулийг тодорхойлдог. Учир нь энэ нь Смитийн тодорхойлсноор харь үндэст Ромын “дэлхий нийтийн ноёрхол”-ыг тогтоосон газарзүйн гурван саадын гурав дахь удаагийн байлдан дагууллыг төлөөлсөн юм. Харийн Ромын адил, папын Ромын гурав дахь саад Ром хотоос хөөгдөн зайлуулагдсан үед папын Ромын “дэлхий нийтийн ноёрхол” 538 онд эхэлсэн билээ. Тэр хоёр гэрч нь орчин үеийн Ром

Библийн зөгнөлийн зургаа дахь болон долоо дахь хаанчлалуудыг хоёуланг нь дийлж, тийнхүү гурав дахь саадаа даван гарч, дөчин хоёр бэлгэдэлт сарын турш “дэлхий нийтийн ноёрхол”-ыг тогтоох тэр цаг, тэр газар дахь Ням гаргийн хуулийг хөндөн өгүүлдэг.

Түүнд агуу үгс болон доромжлолуудыг өгүүлэх ам өгөгдөв; мөн дөчин хоёр сарын турш үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэх эрх мэдэл түүнд өгөгдөв. Илчлэлт 13:5.

Египетийн эсрэг Ром

Ромын Августын Египет болон Клеопатрагийн эсрэг хийсэн дайны эш үзүүлэлтийн шинжтэй үйл явц нь Марк Антонийн бослогоор өдөөгдсөн бөгөөд тэрхүү эш үзүүлэлтийн шинжтэй үйл явц нь эш үзүүлэлтийн зайлшгүй шаардлагаар Ням гаргийн хуулиар дүрслэгддэг эш үзүүлэлтийн шинжтэй үйл явцыг төлөөлөх учиртай.

Акциумд Ром нь тэрслүү эр, ариун бус эм хоёрын холбооноос бүрдсэн Египетийг ялсан юм. Антони ба Клеопатрагийн холбоо нь сүм ба төрийн нэгдэл мөн. Акциумд Августины Ром нь сүм ба төрийн ариун бус хослолоор төлөөлөгдсөн нэгэн хүчийг ялсан юм.

Араатны дүр төрх

Клеопатра нь Ромын бэлгэдэл болох Антонитай нэгдсэн завхарсан сүмийг төлөөлдөг. Урия Смит Антонийг “Египетийн завхарсан хатан Клеопатрагийн арга мэх, сэтгэл татам байдалд золиос болсон” хэмээн өгүүлэхдээ, тэдний харилцаанд Клеопатра ноёрхож байсныг илэрхийлсэн юм. Антони ба Клеопатрагаар төлөөлөгдсөн сүм ба төрийн холбоо нь уг харилцаанд захирагч хүч нь Клеопатра байсныг тодорхойлдог; иймээс тэдний харилцаагаар төлөөлөгдсөн сүм ба төрийн нэгдэл нь араатны дүрийн тодорхойлолтод нийцдэг—өөрөөр хэлбэл, харилцаанд эмэгтэй нь хяналтыг атгасан сүм ба төрийн нэгдэл юм. Актиум нь удахгүй гарах Ням гаргийн хуулийг бэлгэдэн урьдчилан дүрсэлсэн.

Август нь тун удахгүй ирэх Ням гаргийн хуулийн үед папын эрх мэдэл АНУ-ыг байлдан дагуулахыг төлөөлдөг. Марк Антоний нь газрын араатны Бүгд Найрамдах эвэр бөгөөд Клеопатра нь Протестант эвэр мөн. Антоний ба Клеопатра тун удахгүй ирэх Ням гаргийн хуулийн үед нэгдэн, луу мэт ярьдаг. Клеопатра, Антоний хоёулаа луугийн хүчний бэлгэдэл бөгөөд Ням гаргийн хуулийн үед тэд бүрэн нэгдэн нийлэхдээ—луу мэт ярьдаг.

Луунууд

Грек ба Египет аль аль нь эш үзүүлэлтийн утгаараа луугийн хүчийг төлөөлдөг бөгөөд Антони ч мөн луугийн хүчийг төлөөлж байсан. Египет нь Даниел 11-д өмнөдийг, харин Грек нь өрнө зүгийг илэрхийлдэг байв. Александрын хаанчлал дөрвөн хэсэгт хуваагдсаны дараа Египетийг Птолемей I эзлэн авсан. Үүний дараа Птолемей I эш үзүүлэлэг дэх өмнөдийн анхны хаан болсон бөгөөд Клеопатра нь Египет дэх Птолемейн угсааны сүүлчийн захирагч байсан. Птолемей нь Агуу Александр төрсөн нутаг болох Македонд төрсөн юм.

Македон нь Грекийн хойд хэсэгт оршиж байсан бөгөөд өвөг дээдсийнхээ гарал үүслийг Грекийн домгийн баатруудаас улбаатай хэмээн үздэг байв. Өмнөд Грекийн хот-улсууд

Македончуудыг өмнөд Грекийн эллинчүүдээс илүү бүдүүлэг хэмээн тооцдог байлаа. Македончууд хаант засагтай байсан бол Афин, Спарта, Фив, Коринф зэрэг өмнөд Грекийн хот-улсууд (полисууд) нь өмнөд болон төв Грек, мөн Эгейн тэнгисийн арлуудад оршиж байв. Эдгээр полисууд нь олонтаа ардчилсан, олигарх, эсвэл холимог засаглалтай байсан бол Македон нь хүчирхэг хааны угсаа (Аргеадууд)-д тулгуурласан төвлөрсөн хаант улс байв. Гэсэн ч тэд бүгд эллинчүүд байсан бөгөөд Ром түүхийн тавцанд гарч ирэхэд, эллинчүүдийг грекчүүд хэмээн нэрлэсэн юм. Клеопатра бол Птолемейн удмын сүүлчийн захирагч байсан бөгөөд энэ нь Македон буюу хойд Грекийн нутгаас гаралтай грекчүүдийн хойд хаант улсын хаант язгуурыг төлөөлж байв.

Өмнөдийн Хаан

Клеопатра бол Александрийн хаант улс дөрөв хуваагдах үед I Птолемейгээс эхэлсэн Птолемейн хаант улсын эцсийн захирагч байв. Актиумын тулалдаанд өмнөдийн хаан хэмээх шууд утгаараа Птолемейн хаант улс төгсгөлдөө хүрсэн. Дараагийн өмнөдийн хаан нь сүнслэг Египет байх бөгөөд Францын хувьсгалын түүхэн үед Бурханыг үгүйсгэгч Францаар төлөөлөгдсөн юм.

Тэдний цогцос нь сүнслэг утгаараа Содом, Египет гэж нэрлэгддэг, мөн бидний Эзэн цовдлогдсон агуу хотын гудамжинд хэвтэнэ. Илчлэл 11:8.

Шууд утгаараа Египет нь Александр хааны хаант улс хуваагдсантай холбогдон өмнөдийн хаан байсан; харин сүнслэг Египет нь бодит газарзүйн өмнөд чиглэлээр бус, харин Египетийн эш үзүүллэгийн шинж чанаруудаар өмнөдийн хааныг төлөөлөн дүрслэгддэг.

Өмнөд ба Баруун

Клеопатра нь тэрхүү хаанчлалын Птолемейн угсааны сүүлчийн захирагч байсан тул эш үзүүллийн хувьд Грек (өрнөд) ба Египет (өмнөд)-ийн хоёрдмол хүчийг илэрхийлж байв; харин дараагийн, улмаар сүнслэг өмнөдийн хаан нь Франц байх бөгөөд Илчлэлт арван нэгд түүнчлэн Египет ба Содом хэмээн дүрслэгдсэн хоёрдмол хүч мөн. Содомын завхайрал нь өрнөдийн Клеопатрагийн садар самуунтай нийцдэг бөгөөд өмнөдийн Клеопатра нь Египетийн атейзмтай нийцдэг. Өмнөдийн сүүлчийн бодит хааны хоёрдмол шинж чанар нь өмнөдийн анхны сүнслэг хаантай нийцэж байв.

Актиумын тулалдаан нь Антонийн Ромын луу болон Клеопатрагийн өмнөд ба өрнийн лууны ариун бус холбоо байв. Антоний болон Клеопатра нь сүм ба төрийг төлөөлдөг тул Ромын Август Актиумыг эзлэн авсан явдал нь араатны дүр төрхийг бэлгэдэх ариун бус хоёрлог нэгдэл дээр Ром дийлэн гарч буй ялалтыг төлөөлнө. Гурван зуун жаран жилийн дараа, Даниел 11:24-ийн биелэл болгон Константин Ромыг дорнод ба өрнөд гэж хувааж, Ромын эмэгтэйд өрнөдөд үлдээн, Ромын эрийг дорнод руу шилжүүлэв. Өмнөд ба өрнөдийг эзлэн авсан явдал нь Актиумын тулалдаанд гурван зуун жаран жилийн нэг “цаг”-ийн дараах дорнод ба өрнөдийн хуваагдлыг бэлгэдэж байв. Үүнээс өмнөх нэгэн мөргөлдөөнд Антонид дорнод Ром, Августад өрнөд олгогдсон тул Актиум нь дорнод ба өрнөдийг нэгтгэсэн боловч зөвхөн нэг “цаг”-ийн турш байв.

МЭӨ 31 он ба МЭ 330 он

Есүс төгсгөлийг үргэлж эхлэлээр дүрслэн үзүүлдэг тул МЭӨ 31 онд Акциумыг эзлэн авсан явдал нь 330 онд эзэнт гүрэн зүүн ба баруун болж хуваагдсаны хэв шинж болдог. МЭӨ 31 оны Акциум нь 330 онд төгссөн 360 жилийн омегагийн альфа байв. МЭӨ 31 он ч, 330 он ч хоёулаа Даниел арван нэгдүгээр бүлгийн арван зургаа болон дөчин нэг дүгээр эшлэлд дүрслэгдсэн, тун удалгүй ирэх Ням гаргийн хуулийн хэв шинж болдог.

Өөр нэгэн бэлгэдэл

Өмнөдийн ба өрнийн Клеопатратай нэгдсэн Ромын Антоний нь араатны дүрийн хоёрлог нэгдлийн доторх гурвалсан холбоог төлөөлдөг. Загалмай ч мөн Ням гаргийн хуультай, тиймээс Акциум болон 330 онтой ч нийцдэг. Загалмай дээр сүм ба төрийн хоёрлог нэгдлийг Христийг алахаар иудейчүүд (ялзарсан сүм) Ромтой (төр) нийлсэнээр төлөөлүүлдэг. Загалмай дээрх энэ нэгдлийн гурав дахь тал нь “эцгийн хүү” гэсэн утгатай нэртэй, хуурамч Христ болох Бараввагаар төлөөлөгдөнө. Баравва нь жинхэнэ эш үзүүлэгч болох Христтэй харьцуулахад бэлгэдлийн хувьд хуурамч эш үзүүлэгч юм. Ром нь Антоний байсан бөгөөд өмнөдийн ба өрнийн Клеопатра нь иудейчүүд болон Баравваг төлөөлж байв.

Загалмай нь мөн Кармел уулан дахь Елиатай нийцдэг бөгөөд тэнд сонголт нь хэн нь жинхэнэ, хэн нь хуурамч эш үзүүлэгч вэ гэдгийн тухай байсан. Тэр үеийн хуурамч эш үзүүлэгч нь Баалын эш үзүүлэгчид болон төгөлийн тахилч нараас бүрдсэн хоёр талт бэлгэдэл байв. Баал бол эрэгтэй бурхан бөгөөд төгөлийн тахилч нар нь эмэгтэй бурхан Аштартын төлөөлөл байлаа. Загалмайн дэргэдэх иудейчүүд нь эмэгтэй бурхан Аштарт байсан бөгөөд Зовлонт Хүний хуурамч дүр Барраб нь эрэгтэй бурхан Баал байв.

Клеопатра нь өмнөдийн хатан ч байсан, мөн өрнийн хатан ч байсан. Антони нь Ромын дүр төрх бөгөөд Юлийн аллагын өшөөг авахаар тангарагласан гурвалсан триумвиратын нэг хэсэг байв. Юлий хорин гурван шархаар үхсэн нь Даниел арван нэгдүгээр бүлгийн дөчдүгээр эшлэлийн биелэл болж, 1798 онд папын засаглалын үхлийн шархыг төлөөлсөн юм. Акциум дахь Август нь тэрхүү үхлийн шархны эдгэрэлтийг төлөөлдөг. Антони ба Клеопатра үхэх үед шарх эдгэрдэг. Антони ба Клеопатра нь АНУ дахь араатны дүрийг төлөөлдөг бөгөөд энэ нь эш үзүүлэгийн хувьд гурвалсан бүтэцтэй нэгэн оршихуй бөгөөд газрын араатан болон түүний хоёр эврээс бүрддэг. Антони нь нэг хэсэг нь бөгөөд Клеопатра нь нөгөө хоёр хэсгийг төлөөлдөг. Энэ нь Антонийн Ром ч бай, эсвэл Клеопатрагийн Египет ба Грек ч бай, Библийн эш үзүүлэгийн зургаа дахь хаанчлал төгсөх Ням гаргийн хууль дээр тэд хамтдаа үхдэг. Эш үзүүлэгийн утгаар Клеопатра нь Антонитой харьцах харьцаандаа сүмийн арга мэх ба төрийн арга мэхийн холимогийг төлөөлдөг бөгөөд энд сүмийн арга мэх нь төрийн арга мэхийг уруу татан хянаж байдаг.

Хоёр дахь үхлийн дүрслэл

Өөр нэг эш үзүүлэгийн түвшинд Клеопатрагийн Юлий Цезарь болон Марк Антонитой тогтоосон харилцаа нь Клеопатрагийн сүмийн арга ухаан Ромын эзэнт гүрний төрийн арга ухаантай хоёр удаа харилцаанд орсныг төлөөлдөг. Тэрээр Даниел арван нэгдүгээр бүлгийн

дөчдүгээр эшлэлийн биеллээр 1798 онд өөрийн бэлгэдэлт анхны үхлээр Юлийд орхигдсон; дараа нь Даниел арван нэгдүгээр бүлгийн дөчин тавдугаар эшлэлийн биеллээр Акциумд түүнд туслах хэн ч үгүйгээр төгсгөлдөө хүрдэг. Дөчдүгээр эшлэл нь эдгэх ёстой түүний анхны үхлийн шархны альфа бөгөөд, дөчин тавдугаар эшлэлийн омега нь түүний хоёр дахь бөгөөд эцсийн үхлийг хүлээн авдаг газар юм.

Арван зургаагаас хорин хоёрдугаар эшлэл хүртэлх Ромын дөрвөн хүчний адил, Клеопатра ч бас библийн бэлгэдлийн хувьд нөхцөл байдлаас шалтгаалан нэгээс илүү утгатай. Хаант төрлийн дэмжлэг зайлуулагдсан 1798 онд Юлий түүнийг орхисон бөгөөд дараа нь Ням гаргийн хуулийн үед түүний үхлийн шарх эдгэрдэг. Харин Илчлэлт арван долоогийн арван хаад эцэст нь түүнийг галаар сүйтгэх бөгөөд энэ үед тэрээр хоёр дахь бөгөөд эцсийн үхэлтэйгээ учирна.

Клеопатра бол Фараоны Египетийн бурхангүй үзэл болон Грекийн шашны философиор илэрхийлэгдэх хоёрдмол мөн чанарын бэлгэдэл юм. Түүний энэ хоёрдмол мөн чанар нь Египетийн төрийн арга ухаан болон Грекийн сүмийн арга ухааныг төлөөлдөг. Грекийн шашны философийг Парфенон хэмээх сүмд нь хөшөө болон тахигдсан Грекийн бурхан Афина төлөөлдөг. Афина бол мэргэн ухааны бэлгэдэл бөгөөд, эмэгтэй хүний хувьд, Тэнгэрлэг боловсролоос эсрэгцэх хүний боловсролын шашныг төлөөлдөг.

АНУ-ын хоёр эвэр нь Бүгд найрамдах үзэл ба Протестантизм бөгөөд эдгээрийг Францад Египет ба Содомоор төлөөлүүлэн дүрсэлсэн юм. Египет нь төрийн арга заль, харин Содом нь сүмийн арга заль мөн; тиймээс Бүгд найрамдах үзэл нь Египеттэй, Протестантизм нь Содомтой нийцнэ. Бүгд найрамдах үзэл бол Египет бөгөөд Протестантизм бол Содом ба Грек мөн. Хүний боловсролын бэлгэдэл нь Грекийн бурхан эм Афина бөгөөд түүний сүм нь Парфенон байсан бөгөөд түүний орчин үеийн ихэр нь Теннесси мужийн Нэшвилл хотын Парфенон сүм мөн. АНУ-д Ням гаргийн хуулийн үед Бүгд найрамдах эвэртэй нэгдэн нийцдэг ялзарсан сүмийн бэлгэдэл нь Клеопатра, Астарот, Саломе, Содомоор дүрслэгддэг.

Клеопатра нь Фараоны атейзм болон Грекчүүдийн шашныг дүрслэн харуулдаг. Атейст философийг дагалддаг шашин нь Грекийн боловсролыг шүтэх явдал юм. Есүс төгсгөлийг үргэлж эхлэлээр тайлбарладаг бөгөөд идэхийг хориглосон цэцэрлэг дэх мод нь сайн ба мууг мэдүүлэх мод байсан нь Эгч Уайтын “дээд боловсрол” хэмээн нэрлэдэг Грекийн философийн шашны хэв шинж болдог. Энэ нь Христ ба Сатаны хоорондын агуу тэмцэлд Клеопатрагийн мэргэн ухааны Грек шашныг жинхэнэ боловсролын завхарсан, хуурамч орлуулга мөн болохыг тодорхойлон, онцлон тэмдэглэдэг.

Теннесси мужийн Нэшвилл хотыг “өмнөдийн Афин” гэж нэрлэдэг бөгөөд Клеопатра нь өмнөдийн сүүлчийн бодит хатан байв. Өмнөдийн сүүлчийн хатан нь өмнөдийн дараагийн бөгөөд анхны сүнслэг хааны хэв шинж байсан бөгөөд энэ нь бурхангүй үзэлт Францаар биелэгдсэн юм. Бурхангүй үзэлт Франц нь АНУ-ыг төлөөлөх хэв шинж бөгөөд тэнд, Теннесси мужийн Нэшвилл хотод, “өмнөдийн Афин”-д, Афина бурханд зориулсан Парфенон сүм бэлгэдлийн байдлаар дүрслэгдэн байдаг. Тэрхүү сүм Нэшвилл хотын West End 2500 хаягт байрладаг. Хорин тав гэсэн тоо нь Матай хорин тавдугаар бүлгийн гурван

сургаалт зүйрлэл дэх хаагдсан хаалгыг илэрхийлдэг. “өмнөд”-ийн төдийгүй “өрнөд”-ийн хатан болох Клеопатра “өмнөдийн Афин”-д өөрийн “төгсгөл”-дөө хүрдэг.

Акцииум, Клеопатра, Август, Антони нарын тухай эдгээр авч үзлүүдийн дараа бид Даниел 11-ийн хорин дөрөвдүгээр ишлэлээс гучдугаар ишлэл хүртэл дахин эргэн ирж байна. Магадгүй, энэ хэсгийн хамгийн бүдэг бадаг хэсэг нь тэд нэг ширээний ард худал ярилцах тухай өгүүлдэг газар юм.

Эдгээр хоёр хааны зүрх сэтгэл нь хорлол үйлдэхэд чиглэнэ; тэд нэг ширээний ард худал хэлэлцэнэ; гэвч энэ нь бүтэмжлэхгүй; учир нь төгсгөл нь товлосон цагт л ирнэ. Даниел 11:27.

Энэхүү эшлэлд тогтоогдсон цаг нь 330 бөгөөд энэ нь хорин дөрөвдүгээр эшлэлийн “цаг”-ийн төгсгөл юм. Тогтоогдсон тэр цаг нь АНУ-ын хувьд Ням гаргийн хуулыг төлөөлөхөөс гадна дэлхийн хувьд хүн төрөлхтний нигүүлслийн хугацаа хаагдахыг мөн төлөөлдөг. Ням гаргийн хуулиас өмнө хорлол үйлдэхээр зүрх сэтгэл нь чиглэсэн хоёр хаан нэг ширээний ард бие биедээ худал ярих болно. Даниел арван нэгдүгээр бүлгийн арван зургаа болон дөчин нэг дэх эшлэлүүдэд өгүүлсэн Ням гаргийн хуулиас өмнө хоёр хаан нэг ширээний ард худал ярих боловч тэдний худал нь амжилтад хүрэхгүй. Бие биедээ худал хэлдэг тэр хоёр хаан хэн бэ? Тэр бодолд хариулахаасаа өмнө, энэ цувралд өмнө нь авч үзсэн зарим бэлгэдлийг сануулъя.

Ромын дөрвөн захирагч нь ямар нөхцөл байдалд авч үзэж байгаагаас шалтгаалан эш үзүүлэлтийн янз бүрийн бэлгэдлийг төлөөлдөг. Тэд Ромын захирагчид боловч, бэлгэдлийн хувьд тэд үндсэндээ эртний Иуда Селевкидийн ноёрхлоос Ромчуудын ноёрхолд шилжин орсон үеийн эш үзүүлэлтийн түүхийг төлөөлдөг.

Помпей жанжин байсан бөгөөд түүний дараах Ромын дараагийн гурван захирагч бүгд Цезарь нар байв. Юлий Августтай холбогдохдоо хоёр гурвалсан холбоог, өөрөөр хэлбэл хоёр триумvirатынхыг төлөөлдөг байсан бөгөөд эхнийх нь албан бус, хоёр дахь нь албан ёсны байв. Эдгээр дөрвөн захирагч тодорхой нөхцөлд бүгд Ням гаргийн хуулийг төлөөлдөг. Помпей алдар суут газрыг эзлэн авсан; Юлий хорин гурван хутганы шархаар төлөөлөгдөх бөгөөд тэр нь анхны тэнгэр элч мөн, учир нь тэр анхны Цезарь юм; мөн тэрээр гурав дахь тэнгэр элчийг бэлгэддэг бөгөөд тэр нь Тиберий байв. Загалмай дээрх Тиберий, өөрөөр хэлбэл Ням гаргийн хууль мөн адил хорин гурваар төлөөлөгдөнө. Учир нь хорин гурав нь эвлэрүүллийг төлөөлдөг; харин загалмай нь Христ Өөрийн Бурханлаг чанарыг бидний хүн чанартай нэгтгэх Өөрийн ажлын хамгийн чухал хэсэг мөн. Иймээс Юлий ба Тиберий нь хорин гурваар төлөөлөгдсөн эхний болон гурав дахь мэдээ мөн.

Жулий нь Холливүүдийн домогт өгүүлэмжүүдэд түүнийг олонтаа дүрсэлдэг шиг романтик хүн байгаагүй; тэр эрх мэдэлд шунасан, өршөөлгүй хүн байв. Тибериа нь Жулийгаас ч дор байсан, учир нь түүний бузар булай байдал нь бүр эшлэлд хүртэл хөндөгддөг; еврей цагаан толгойн сүүлчийн үсэг нь хорин хоёр, харин эхний үсэг нь нэг билээ. Альфа нь омегагаас бага бөгөөд Тибериагийн бузар булай байдал нь еврей цагаан толгойн сүүлчийн үсэг болох хорин хоёрдугаар эшлэлд байрладаг; Жулий ба Тибериагаар төлөөлүүлсэн тэр хоёр бузар

хүний дунд Август байв. Август нь Ромын эрх мэдэл, сүр хүчний алдар суугийн оргилыг төлөөлдөг. Эхний болон гурав дахь мэдээний эсрэгцэл болгон тэрээр бослогын бэлгэ тэмдэг болох арван гуравдугаар үсгээр төлөөлөгдсөн байдаг. Август өөрийн хаанчлалыг Ромын түүхэн дэх хамгийн алдартай бослого болох Антони ба Клеопатрагийн бослогыг дарж авснаар бататгасан юм.

Август бол гурав дахь саадыг ялсан Ромын хүч бөгөөд ингэснээрээ тэрээр Ням гаргийн хуулийг төлөөлсөн, мөн Илчлэл номын арван гуравдугаар бүлгийн тэрслүү байдлын бэлгэдэлт дөчин хоёр сарын турш ноёрхдог Ромын хүч юм. Ням гаргийн хуулийн өмнө байрлуулахад Помпей нь 1798 он болон 1989 он хоёуланг нь төлөөлдөг бөгөөд ингэснээр Помпей нь МЭӨ 219-өөс 217 оны хооронд болсон Сирийн дөрөвдүгээр дайныг төгсгөсөн Антиох Магнусын бэлгэ тэмдэг болж, арван нэгдүгээр бүлгийн аравдугаар эшлэлийн биелэл болдог. Дараа нь Юлий Цезарь арван нэгдүгээр ба арван хоёрдугаар эшлэлүүдтэй, мөн хил хязгаарын тулалдаан болох МЭӨ 217 оны Рафийн тулалдаантай дүйцнэ. Тэнд Юлий мөн Антиох Магнус бөгөөд, Август Цезарь ч мөн арван тавдугаар эшлэлийн Паниумын тулалдаанд Антиох Магнус мөн. Дараа нь арван зургаадугаар эшлэлд Тибери нь Ням гаргийн хууль боловч, тэнд тэр Антиох Магнус биш, харин Помпей юм; учир нь Есүс төгсгөлийг үргэлж эхлэлээр дүрслэн үзүүлдэг. Тэрхүү эшлэл нь Библийн эш үзүүлэлтийн зургаа дахь хаант улс болох Америкийн Нэгдсэн Улсын төгсгөлийг төлөөлөх Селевкидийн эзэнт гүрний төгсгөлийг тэмдэглэдэг.

Ромын дөрвөн захирагчийн талаар хийх ёстой өөр олон нийцүүлэлтүүд байдаг бөгөөд тэрхүү шугам нь дөчдүгээр эшлэлийн далд түүхийг төлөөлдөг. Хорин гуравдугаар эшлэлийн Маккавейн шугам мөн дөчдүгээр эшлэлийн далд түүхийг дүрслэн үзүүлдэг. Дараа нь хорин дөрөвдүгээр эшлэлд харь шашинт Эзэнт гүрний Ромын түүх нэгэн хугацаагаар—гурван зуун жаран жилээр—төлөөлөгддөг. Хорин дөрөвдүгээр эшлэлээс гучдугаар эшлэл хүртэл дүрслэгдсэн Ромын түүхийн шугам мөн дөчдүгээр эшлэлийн далд түүхийн дүрслэл юм. Сэдэв нь харь шашинт Ромоос папын Ром руу шилжих үед энэ нь гучин нэгдүгээр эшлэлд төгсөнө. Харь шашинт Ром тэр эшлэлд хэвээр байгаа боловч тэнд Библийн эш үзүүлэлтийн дөрөвдэх хаанчлал байдлаар бус, харин 538 онд папыг сэнтийд залсан улс төрийн хүчний хувьд дүрслэгддэг. 538 онд папын засаг Ням гаргийн хууль гаргасан тул гучин нэгдүгээр эшлэл нь арван зургаадугаар болон дөчин нэгдүгээр эшлэлүүдтэй нийцэж байна. Хорин дөрөвдүгээр эшлэл Актиумын тулалдаан болон уг шугамтай холбогдох түүхийг танилцуулсан юм.

Хорин дөрөвдүгээр эшлэлд харь үндэстний Ром гурван зуун жаран жилийн турш дээд эрхтэйгээр ноёрхож эхэлсэн үеийг зааж байгаа бөгөөд, дараа нь гучин нэгэн эшлэлд папын Ром нэг мянга хоёр зуун жаран жилийн турш дээд эрхтэйгээр ноёрхож эхэлдэг. Мөрийн эхлэл ба төгсгөл нь Альфа ба Омега болох Христийн тамгыг агуулж байдаг. Эдгээр эшлэлүүдэд Марк Антони, Клеопатра, Август Цезарийн түүх өгүүлэгдэж байна. Арван зургаадугаар эшлэлд харь үндэстний Ром МЭӨ 65 онд Селевкидийн эзэнт гүрнийг, дараа нь МЭӨ 63 онд Иудаг байлдан дагуулсан. МЭӨ 31 онд болсон Актиумын гурав дахь саад тотгор нь МЭӨ 65 онд байсан Селевкидийн эхний саад тотгоруудаар хэв шинжлэгдсэнчлэн

Египетийн хаанчлалын төгсгөлийг тодорхойлсон. Дахин бид Эхний ба Эцсийн Нэгэний тамгыг олж харж байна. МЭӨ 65 он нь гурван саад тотгорын эхнийх нь байсан бөгөөд хойд зүгийн хааныг байлдан дагуулсныг төлөөлж байсан, харин МЭӨ 31 он нь гурван саад тотгорын гурав дахь нь байсан бөгөөд өмнөд зүгийн хааныг байлдан дагуулсныг төлөөлж байсан. Гурван саад тотгорын дундах саад болох Иудад Помпей МЭӨ 63 онд ирэхэд Иерусалимын хэрмийн дотор иргэний дайн өрнөж байв. Хоёр дахь саад тотгор нь бослогын бэлгэдэл юм.

538 онд папын Ромын өмнөх гурав дахь саад Ром хотын дотроос зайлуулагдав. Тэр саад нь Готууд байсан бөгөөд тэндээс Библийн эш үзүүлгийн тав дахь хаанчлал эхэлсэн юм; яг дөрөв дэх хаанчлал төгссөн тэр газарт. Мөн дөрөв дэх хаанчлал гурав дахь саад дээрээ эхэлсэнтэй адил, Египетийн хаанчлал ялагдсан бөгөөд энэ нь Селевкидийн хаанчлалын эхний сааданд дүрслэгдэн урьдчилан үзүүлэгдсэн байсан. Энэ нь хорин дөрөвдүгээр эшээс гучдугаар эш хүртэлх эшүүдэд буй эш үзүүлгийн гэрчлэл нь дөчдүгээр эшийн нуугдмал түүхэнд мөн байрлах ёстой нэгэн шугамыг төлөөлж байгааг тогтоон харуулж байна. Ийм учраас Марк Антони, Клеопатра, Юлий Цезарь, Помпей, Август Цезарь нараар төлөөлөгдсөн янз бүрийн эш үзүүлгийн харилцаануудыг авч үзэх нь зайлшгүй чухал юм.

Тэгвэл хорин дөрөвдүгээр ишлэлээс гучдугаар ишлэл хүртэлх хэсгийн хамгийн бүрхэг нь, тэд нэг ширээнд суун худал ярьдаг хэмээн өгүүлэх тэр хэсэг мөн үү?

Эдгээр хоёр хааны зүрх сэтгэл хорлол үйлдэхэд чиглэж, тэд нэгэн ширээний ард худал үгс хэлэлцэх боловч энэ нь бүтэмжгүй; учир нь төгсгөл нь товлогдсон цагтаа л ирэх болно. Даниел 11:27.

Уриа Смит эдгээр хоёр хааныг Марк Антони болон Август Цезарь хэмээн тодорхойлдог.

“Хорин долоодугаар эшлэлээс иш татав”

“Антони ба Цезарь урьд нь эвсэлд нэгдэж байсан. Гэвч нөхөрлөлийн багийн дор тэд хоёулаа ертөнц даяарх ноёрхлыг хүсэн тэмүүлж, заль сүвэгчилж байв. Бие биедээ хүндэтгэлтэй хандаж, нөхөрлөж байна хэмээсэн тэдний амлалтууд нь хоёр нүүртнүүдийн үг байлаа. Тэд нэг ширээний ард худал ярьж байв. Антонийн эхнэр бөгөөд Цезарийн эгч Октавия, Антони түүнээс гэрлэлтээ цуцлах үед Ромын ард түмэнд хандан, Цезарь ба Антони хоёрын хоорондын нэгдлийн баталгаа болно гэсэн найдвараар л түүнтэй гэрлэхийг зөвшөөрсөн хэмээн мэдэгдсэн. Гэвч тэр зөвлөгөө амжилт олсонгүй. Хагарал гарч ирсэн; улмаар өрнөсөн мөргөлдөөнд Цезарь бүрэн ялалт байгуулсан.”
Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 276.

Октавиа өөрийн Антонитай байгуулсан гэрлэлтийг нэгдлийн барьцаа хэмээн тодорхойлсон нь арван нэгдүгээр бүлэгт өмнө нь МЭӨ 252 оны орчимд Береника Селевкидийн хаан Антиох II Теостай гэрлэсэн Эллинист үеийн гэрлэлтээр дүрслэгдсэн байсан гэр бүлийн холбоог илэрхийлсэн юм. Береника нь Птолемей II Филадельфусын охин байв. Октавиа ба Береника нь дипломат гэрлэлтийг, эсвэл эш үзүүллэгийн утгаар гэрээг төлөөлдөг. Тавдугаар эшлэлээс аравдугаар эшлэл хүртэл өмнөд ба хойд хаант улсуудын хоорондын дипломат гэрлэлтийн түүхийг тодорхойлдог бөгөөд Марк Антони ба хожим Август Цезарь хэмээн

алдаршсан Октавиан нар уг гэрлэлтийг зохион байгуулах үедээ тэд мөн хаант улсыг зүүн ба баруун гэж хуваасан юм.

Брундизиумын гэрээ (МЭӨ 40 он) нь бараг иргэний дайнд хүрсэн нөхцөл байдлын дараа Хоёрдугаар триумvirатын доторх хурцадмал байдлыг зохицуулахын тулд Марк Антони ба Октавиан (хожмын Август)-ы хооронд хэлэлцэн тохиролцсон зохицуулалт байв. Энэ нь Ромын нутаг дэвсгэрийг хуваахыг (Антони — зүүн, Октавиан — баруун) хамарч байсан бөгөөд Антони Октавиатай (Октавианы эгч) гэрлэснээр баталгаажсан юм. МЭӨ 39 онд триумvirатын анхны таван жилийн хугацаа дуусахад Антони 300-аас дээш хөлөг онгоцтойгоор Итали руу явсан боловч эхэндээ Брундизиумд буух зөвшөөрөл аваагүй тул эцэст нь Тарентумд зангуулав. Антонийн цэрэг Октавианы цэрэгтэй тулалдахыг хүсээгүй, мөн эсрэгээрээ ч адил байсан тул удаан үргэлжилсэн зуучлалын үр дүнд Октавиан тэнд түүнтэй уулзав. Октавиа зуучлалын гол үүрэг гүйцэтгэж, Антонийг Секст Помпейн эсрэг Октавианыг дэмжихэд ятгасан. Тэд триумvirатыг дахин таван жилээр (МЭӨ 32 он хүртэл) сунгаж, Антони Октавианд 120 хөлөг онгоц нийлүүлэхийн оронд Октавианаас амласан цэргийг авах ёстой байсан боловч Октавиан түүнийг хожим нь олгоогүй юм.

МЭӨ 32 онд эдгээр хоёр эсрэг талын хооронд ил тод хагарал гарчээ. Харилцаа нь суртал ухуулга, Антонийн дорнодод төвлөрсөн чиглэл (Клеопатратай хамт), мөн Октавианы өрнөдөд эрх мэдлээ нэгтгэн бэхжүүлсэн явдлын улмаас доройтсон байв. Октавиан Акциумын өмнө Антониос хожим санал болгосон зөвлөлгөөний саналуудыг няцаав.

Умардын хаантай (Антиох) ба өмнөдийн хаантай (Птолемей) байгуулсан дипломат гэрлэлтийн үед сүйт бүсгүйг өмнөдийн хаан гаргасан; харин Антони (зүүн) ба Октавиан (баруун) нарын дипломат гэрлэлтийн үед сүйт бүсгүйг баруун тал гаргасан. Хоёр дипломат гэрлэлт хоёулаа бүтэлгүйтсэн бөгөөд эцэст нь охин буюу эгч дүүсээ өгсөн тал нь гэрээг зөрчсөн хүчийг ялсан юм.

Гурвын гэрчлэл

Селевкидийн эзэнт гүрний төгсгөл үед нэг ширээний ард худал үгс хэлэлцэгдсэн гурав дахь гэрээ байсан. Энэ нь МЭӨ 202–195 оны Тавдугаар Сирийн дайны хүрээнд болсон бөгөөд Антиох III Магнус МЭӨ 204 онд Птолемей IV Филопатор нас барсны дараа Птолемейн хаант улсын сул талыг ашигласан юм. Птолемей V Эпифан (Птолемей V) бага насандаа (ойролцоогоор 5–6 настайдаа) хаан ширээнд суусан тул Египетийг асран хамгаалагчдын дор орхиж, дотоод эмх замбараагүй байдал, уугуул бослого, гадаад аюул заналд өртөмтгий болгожээ.

Панийм тулалдаан (МЭӨ 200 он) зэрэг ялалтынхаа дараа Антиох Магнус аль хэдийн Коэле-Сири, Палестин, Бага Ази дахь Птолемейн нутаг дэвсгэрийн ихэнхийг довтлон эзлэн авсан байв. Египетийг бүрэн байлдан дагуулахын оронд (энэ нь Ромын оролцоог өдөөх эрсдэлтэй байсан, учир нь Ром түүнийг тодорхой бүс нутгуудаас хол байхыг шахаж байсан) тэрээр “хамгаалагч” хүний байр сууринаас дипломат гэрлэлтийн холбоог хэрэгжүүлэхийг зорьжээ. МЭӨ 197/195 онд, дайныг төгсгөсөн энхийн гэрээний нэг хэсэг болгон, Антиох Магнус өөрийн бага охин Клеопатра I Сираг (мөн Клеопатра Сира гэж нэрлэдэг) балчир

Птолемей V-д сүй тавьж, улмаар гэрлүүлсэн (гэрлэлт МЭӨ 193 онд Рафиад болсон; Птолемей 16, Клеопатра 10 настай байсан).

Үүнийг өгөөмөр үйл хэмээн дүрсэлсэн юм: Антиох өөрийгөө залуу хааны холбоотон бөгөөд “хамгаалагч” болгон тавьж, Азид олсон ашиг тусаа хадгалангаа энх тайвныг баталгаажуулсан. Энэхүү гэрлэлт нь түүнд охиноороо дамжуулан Египетэд шууд бусаар нөлөөлөх боломж олгов (тэрээр охиноо Селевкид угсааныхаа язгуурт үнэнч хэвээр байж, Птолемейн ордонд Сирийг дэмжигч дуу хоолой болно гэж найдаж байв). Гэвч энэ ов мэх нь бүтэлгүйтсэн, учир нь Клеопатра эцгээ бус, нөхөр болон Египетийн талыг барьснаар Антиохын урт хугацааны хяналтыг сулруулсан юм. Энэ нь Брундизиумын гэрээг (МЭӨ 40 он) тусган харуулдаг бөгөөд хэд хэдэн талаар Ромын үйл явдлуудтай холбоотой байв.

Антоний (Октавианы эгч Октавиятай) бараг дайн дэгдэхийн даваан дээр байсан өрсөлдөгч хүчнүүдийг барьцалдуулахын тулд гэрлэсэнтэй адил, Антиох өөрийн охиныг Птолемей V-тэй гэрлүүлж, түр зуурын энх тайван болон нутаг дэвсгэрийн хуваагдлыг албан ёсоор баталгаажуулав (Селевкидүүд хойд зүгийн байлдан дагуулсан нутгаа хадгалж, Птолемей өмнөдийн Египетийг хэвээр эзэмшив).

Антиох хүүхэд хаан Птолемей V-ийн дээр (гэр бүлийн холбоогоор дамжин) бодит байдал дээр асран хамгаалагчийн үүрэг гүйцэтгэсэн нь Октавиан (мөн Гурвалсан холбоо) эрх мэдлийн хоосон орон зай эсвэл өрсөлдөөний дунд өөрсдийгөө байршуулж байсан байдалтай төстэй байв. Аль аль тохиолдолд “илүү хүчтэй” этгээд (Антиох/Октавиан) садан төрлийн холбоогоор дамжуулан эмзэг байр суурьтай нөгөө тал дээр нөлөөний хөшүүрэг олж авахыг зорьжээ. Хоёр зохицуулалт хоёулаа богино хугацаанд тогтвортой байдал авчирсан боловч суурь үл итгэлцлийн улмаас урт хугацаанд “амжилтад хүрээгүй” —Клеопатра Египетийн талд байсан нь (Антиохыг сулруулсан), харин Антонийн дорнын төвлөрөл (Клеопатра VII) нь Октавиантай харилцаа тасрахад хүргэсэн юм.

Птолемей V хаан харгалзан хамгаалагчдын ивээл дор насанд хүрээгүй байсан явдал нь Юлий Цезарь нас барсны дараах тогтворгүй байдалтай (Гурвалсан эвслийг байгуулах болон эрх мэдлийн тэмцэлд хүргэсэн) зэрэгцэн харьцуулагдана. Беренице Антиохтой гэрлэсэн нь Даниел арван нэгдүгээр бүлэгт Селевкидийн эзэнт гүрний түүхийн эхлэлийг тэмдэглэсэн бөгөөд, Антиох Магнусын охин Египетийн балчир хаантай гэрлэсэн нь Селевкидийн эзэнт гүрний төгсгөлийг тэмдэглэсэн юм. Марк Антони Октавиятай байгуулсан гэрлэлтийн төгсгөл нь Птолемейн хаант улсын төгсгөлийг тэмдэглэсэн. Бурханы гэрээт ард түмэн болох Иудагийн төгсгөл нь загалмай дээр болсон бөгөөд, тэрхүү Иудейн хаант улс Маккабичуудаас болон тэдний Ромтой байгуулсан эвслээс эхэлсэн юм. Эдгээр эш үзүүлэлийн бүх шугам Даниел арван нэгдүгээр бүлгийн өгүүлэмж дотор дүрслэгдсэн байдаг бөгөөд тэдгээр нь бүгд дөчдүгээр эшлэлийн далд түүхтэй нийцдэг. Тавдугаар эшлэлээс эхлэн бид Береницийн гэрээг хардаг бөгөөд энэ нь Агуу Антиох болон түүний охин Клеопатра Сирагийн гэрээнд хүргэдэг; энэ нь хорин гуравдугаар эшлэлийн Маккабичуудын түүхэнд тохиолддог. Маккабичууд Антиох Эпифаны эсрэг бослогынхоо улмаас, өөрөөр хэлбэл Селевкидийн угсааны сүүлчийн хаадын нэгний эсрэг боссоны үндсэн дээр, уг шугамын нэг хэсэг болдог.

Антиох Эпифан бол МЭӨ 168 онд Зургаа дахь Сирийн дайны үеэр Александрын ойролцоо Египетэд байсан тэрхүү Антиох мөн. Антиох Эпифан Египетэд довтлон орж, Александрыг эзлэн авахын даваан дээр ирээд байв. Птолемейн захирагчид Ромоос тусламж хүсэв. Ром Сенатын тулган шаардсан мэдэгдлийг хүргүүлэхээр Попилли Лаэнасийг (цөөн тооны дагалдагчтайгаас өөр—цэрэггүйгээр) илгээжээ; Антиох Египет болон Кипрээс нэн даруй цэргээ татах ёстой, эс бөгөөс Ромтой дайнтай нүүр тулна. Антиох захидлыг хүлээн авч, зөвлөхүүдтэйгээ зөвлөлдөх хугацаа хүсэхэд, хатуу ширүүн, эрхэмсэг зангаар дүрслэгддэг Попилли таягаа авч хааны хөлийн эргэн тойрон дахь элсэн дээр тойрог татав. Дараа нь тэрээр, “Тэр тойргоос гарахаасаа өмнө Сенатын өмнө тавих хариугаа надад өг” хэмээн мэдэгдэв.

Утга нь илт байв; Антиох тэндээс Ромын шаардлагад нийцэхээр амлалт өгөхгүйгээр тэр хүрэнээс гарч чадахгүй байсан—зөвшилцөлгүйгээр түүнийг даван гарах нь дайн гэсэн үг байлаа. Цочирдож, доромжлогдсон Антиох түрхэн зуур тээнэгэлзсэн боловч эцэст нь шаардлагыг биелүүлэхийг зөвшөөрч, хүчээ Египетээс татан гаргаад Сирид буцан ирэв. Дипломатын энэ зоримог үйлдэл (Ромын өсөн нэмэгдэж байсан хүч чадлын нэр хүндээр баталгаажсан) тулалдаангүйгээр ухрахад хүргэсэн бөгөөд зүүн Газар дундын тэнгист Ром ноёрхол нь хүчээ авч буйг харуулсан юм. Үүнийг “элсэн дээр зураас татах” гэсэн хэлцийн үүслийн нэг хэмээн өргөнөөр эш татдаг (хэдийгээр энэ нь үнэндээ тойрог байсан ч).

Антиох Эпифан ч мөн өөрийгөө өргөмжилдөг, мөхдөг бөгөөд Даниел арван нэгдүгээр бүлгийн арван дөрөвдүгээр эшлэл дэх үзэгдлийг тогтоодог хүчний талаарх Протестант ойлголт болсон юм.

Тэр цагуудад өмнөдийн хааны эсрэг олон хүн босно. Мөн үзэгдлийг тогтоохын тулд чиний ард түмний дундах дээрэмчид өөрсдийгөө өргөмжлөх боловч тэд унана. Даниел 11:14.

Антиох IV Эпифан МЭӨ 175–164 онд хаанчилсан бөгөөд Селевкидийн арван гурван хааны найм дахь нь байв. Тэрээр Эллинист соёлыг тулган нэвтрүүлж, эзэнт гүрнээ Грекийн шашны зан үйлүүдийн дор нэгтгэхийг зорьжээ. Тэр МЭӨ 169 онд Сүмийг дээрэмдэж, иудейчүүдийн ёс заншлуудыг (хөвч хөндөх, Амралтын өдрийг сахих, Тора судлах) хориглон, харь бурхдад тахил өргөхийг албадан тулгав. МЭӨ 167 оны арванхоёрдугаар сард тэрээр Сүм доторх иудейчүүдийн шатаалт тахилын ширээний дээр харь шүтээний тахилын ширээг (Зевст зориулсан) босгож, бусад бузар үйлсийн хамт гахайгаар тахил өргөв. Энэхүү гутаан доромжлол нь хуулийг чанд сахигч иудейчүүдийн хувьд тэвчээрийн эцсийн хязгаар болсон бөгөөд тэд үүнийг Сүмийн ариун байдал болон Бурханы хуулийг туйлын хэмжээнд зөрчсөн хэрэг хэмээн үзжээ. Энэ нь Моисеины тахилч Мататиа Селевкидийн түшмэлийн харь бурхдад тахил өргөх тушаалыг эсэргүүцэн татгалзаж, урвагч нэгэн иудей хүнийг болон тэр түшмэлийг хөнөөгөөд, дараа нь хөвгүүдийнхээ хамт (ирээдүйн Маккабичууд) уулс руу дүрвэхэд шууд эсэргүүцлийг өдөөсөн юм. Ингэснээр МЭӨ 167–160 оны хооронд иудейчүүдийн мөргөлийг сэргээн тогтоох зорилготой партизаны дайн болон бослого дүрэлзэн асч, эцэст нь МЭӨ 164 онд Иуда Маккабейн удирдлага дор Сүмийг дахин ариусган зориулсан явдалд (Ханука) хүргэсэн юм.

Селевкидийн эзэнт гүрний эхлэл ба төгсгөлд дорно ба өрнө, эсвэл хойд ба өмнөдийн хуваагдлын элементийг агуулсан дипломат гэрлэлтээр төлөөлөгдсөн нэгэн чухал гэрээ байв. Селевкидийн эзэнт гүрэн мөхөх тусам Антиох Эпифан Ромын өсөн мандаж буй хүчний бэлгэ тэмдэг болж, Маккабичуудын зэвүүцлийн төв болдог. Түүхийн хожуу үед тэрээр үзэгдлийг тогтоон байгуулдаг эш үзүүлэгийн бэлгэ тэмдгийн хуурамч дүр болдог. Арван нэгдүгээр бүлгийн хорин хоёрдугаар эшлэл дэх хүч нь гэрээний ноён эвдэгдсэн үед эвдэгддэг.

Түүний өмнө үерийн хүч мэт цэргүүд хамагдаж, няцлагдана; тийм ээ, гэрээний ноён ч мөн адил. Даниел 11:22.

Антиох Эпифанийн хаанчлал МЭӨ 164 онд, Христ—“гэрээний ноён”—загалмай дээр “хэмхлэгдсэнээс” бараг хоёр зуун жилийн өмнө төгссөн юм. Энд бидний тэмдэглэхийг хүсэж буй зүйл нь, Селевкийн эзэнт гүрэн хоёр талын хоорондох мэхлэлт түүхэн баримтаар нотлогдсон дипломат гэрээт гэрлэлтээр эхэлж, мөн тиймээр төгссөн явдал юм. Антиох Эпифанийн хаанчлалын үед Маккавейн бослого эхэлсэн бөгөөд энэ нь Америкийн хувьсгалын хэв шинж болсон юм. Маккавейчүүдийн түүхэнд Селевкийн эрхшээлийг сэгсрэн хаяхын төлөөх тэдний тэмцэл Ромтой байгуулсан чухал гэрээг багтаадаг. Уг гэрээг шууд тодорхойлдог эшлэл нь Ромыг заль мэхээр үйлдэж, өөрөөр хэлбэл гэрээний ширээний ард худал ярьж байсан хэмээн шууд заадаг.

Түүнтэй байгуулсан холбооны дараа тэрээр заль мэхээр үйлдэх болно; учир нь тэр гарч ирээд, цөөн ард түмнээр хүчирхэгжинэ. Даниел 11:23.

Дөчдүгээр эшлэл дэх төгсгөлийн цаг үеэс өмнөх зөгнөлийн мөр бүр эвдэрсэн гэрээг агуулдаг. Уриа Смит гучдугаар эшлэлийн “ариун гэрээг орхигчид”-ын талаар тайлбарлахдаа дараахыг тэмдэглэсэн:

“‘Гэрээний эсрэгх уур хилэн’; өөрөөр хэлбэл, Ариун Судар, гэрээний ном. Ийм шинжтэй хувьсгал Ромд хэрэгжсэн юм. Ромыг байлдан дагуулсан Херулчууд, Готууд, Вандалчууд Арианы итгэлийг хүлээн авч, Католик сүмийн дайснууд болов. Ялангуяа энэ тэрс үзлийг үндсээр нь устгах зорилгын үүднээс Юстиниан папыг сүмийн тэргүүн бөгөөд тэрс үзэлтнүүдийг засагч хэмээн тогтоосон билээ. Удалгүй Библи нь жирийн ард түмэн уншиж үл болох аюултай ном хэмээн үзэгдэх болж, харин маргаантай бүх асуудлыг папад шилжүүлэн шийдүүлэх ёстой болов. Ийнхүү Бурханы үгэнд доромжлол давхарлан үйлджээ. Мөн Ромын эзэн хаад, түүний дорнод хуваагдал нь үргэлжлэн оршсоор байсан тул, гэрээг орхиж, агуу урвалтыг бүрдүүлсэн Ромын сүмтэй ойлголцож, эсвэл хуйвалдан, ‘тэрс үзэл’-ийг дарах зорилготой байв. Нүглийн хүн МЭ 538 онд тэр үед Ромыг эзэмшиж байсан Ариан Готууд ялагдсанаар өөрийн ихэрхүү сэнтийд өргөмжлөгдсөн юм.” Uriah Smith, *Daniel and the Revelation*, 281.

Даниел 11-ийн тавдугаар эшлэлд өмнөдийн хаан хожим хойд зүгийн хаан зөрчих гэрээний бэлгэдэл болгон дипломат сүйт бүсгүй өгдөг түүхийн шугамыг тодорхойлдог. Өмнөдийн хааны өшөө авалт нь 1798 онд Наполеоны сүнслэг өмнөдийн хаан папын хойд зүгийн хааны эсрэг хийсэн өшөө авалтыг төлөөлөн харуулсан. Тавдугаар эшлэлээс есдүгээр эшлэл

хүртэлх эвдэрсэн гэрээ нь Наполеоны эвдэрсэн Толентиногийн гэрээг төлөөлөн харуулсан бөгөөд энэ нь НАТО эвдэрсэн гэрээтэй гэж Путины гаргасан мэдэгдлийг төлөөлөн харуулсан юм. Наполеоны өшөө авалт нь 2014 онд Путин Украины эсрэг хийсэн өшөө авалтыг төлөөлөн харуулсан. Аравдугаар эшлэлд дөрөвдүгээр Сирийн дайныг төгсгөсөн Антиох Магнусын өшөө авалт нь 1798 оны Наполеонтой, мөн 2014 оны Путинтэй нийцдэг. Арван тавдугаар эшлэл дэх МЭӨ 200 оны Паниумын тулалдааны дараа, Антиох газар дээр цэргийн хүч хэрэглэлгүйгээр Египетийг өөрийн захиргаанд оруулах далд зорилготой дипломат гэрлэлтийг зохион байгуулсан. Антиох Магнусын хаан ширээ түүний хүүд шилжсэн боловч тэр алагдсан бөгөөд үүний улмаас Антиох Магнусын отгон хүү Антиох Эпифан хаан ширээнд гарч ирэв. Түүний Грекийн ёс заншил болон шашныг хэрэгжүүлсэн үйлдлүүд нь Маккавейн бослогыг өдөөсөн бөгөөд энэ нь хорин гуравдугаар эшлэл дэх Ромтой хийсэн зальт гэрээнд хүргэсэн. Хорин дөрөвдүгээр эшлэлд харь Ромыг танилцуулж, Антони ба Августын худал хуурмагийн ширээг тодорхойлдог. Гучдугаар эшлэлд харь Ром папын сүмтэй яриа хэлэлцээнд ордог бөгөөд тэднийг ариун гэрээг зөрчигсөд хэмээн тэмдэглэсэн байдаг.

Хорин дөрөвдүгээр ишлэлээс гучдугаар ишлэл хүртэлх нь харь үндэстэн Ромын гэрчлэл бөгөөд гучин нэгээс дөчин хүртэлх ишлэлүүд нь папын Ромын гэрчлэлийг өгдөг. Даниелын арван нэгдүгээр бүлгийн нэгдүгээр ишлэлээс дөчдүгээр ишлэл хүртэлх мөр бүр нь дөчдүгээр ишлэлийн нууцлаг түүхэнд хэрэглэгддэг эш үзүүлэлийн нэгэн мөрийг төлөөлдөг. Селевкидийн хаант улсын шугам, Птолемейн хаант улсын шугам, Маккабичуудын Иудейн хаант улсын шугам, харь үндэстэн Ромын шугам, мөн папын Ромын шугам — эдгээр нь бүгд 1989 оноос Ням гаргийн хууль хүртэлх түүхийг дүрслэн үзүүлдэг. Эдгээр шугам бүр нь эвдэгдсэн гэрээг тухайн түүхийн голлох бүрэлдэхүүн хэсэг хэмээн тодорхойлдог.

Даниел арван нэгдүгээр бүлгийн үзэгдлийг тогтоодог нь Ром мөн бөгөөд харь болон папын Ромын заль мэхийн эш үзүүлэлийн гэрээнүүд нь ахицтай шинжтэй бөгөөд Ром өөр өөрийн онцгой эш үзүүлэлийн хугацаанд дээд ноёрхлоо тогтоохоос өмнө тохиолдсон хэмээн тэмдэглэгдсэн байдаг. Аль аль хүч нь гурав дахь саадаа даван туулсан тэр үедээ ноёрхлын эш үзүүлэлийн хугацааны эхлэлийг тэмдэглэсэн. Америкийн Нэгдсэн Улсад тун удахгүй гарах Ням гаргийн хуулиас өмнө хоёр хүчний хооронд заль мэхийн гэрээ байх болно. Хоёр хүч дөрвөн удаа өмнөдийн ба хойдийн хаад болсон: нэг удаа Иудагийн алдар суут газрын ба Ромын хооронд, нэг удаа Ромын гурван засагт нэгдлийн хоёр хэсгийн хооронд, мөн нэг удаа харь Ром ба папын Ромын хооронд. Ромтой холбоотой зальт хоёр гэрээний аль алинд нь энэ нь Ромын эзэнт гүрний нэг хагасын нөгөө хагастай байгуулсан гэрээ байсан бөгөөд тэр нь дорнын Антони, өрнийн Август эсвэл дорнын харь Ром ба өрнийн папын Ром байв. Хойдийн ба өмнөдийн хаадын хоорондох заль мэхийн дөрвөн гэрээ, дорнын ба өрнийн хаадын хоорондох хоёр гэрээ, мөн удахгүй хойдийн хаан болох хүч ба алдар суут газрын хоорондох нэг гэрээ.

Ингэснээр Даниелын номын талаарх бидний анхны танилцуулга өндөрлөж байна. «Паниум» цуврал нь Даниелын номын тухай цувралын төгсгөл бөгөөд, энэ нь дөчдүгээр ишлэлийн

нууцлаг түүхийн оршил мөн бөгөөд бид үүнийг дараагийн өгүүлэлд үргэлжлүүлэн авч үзэх болно.